

САНА ОЛОХ

ССКП Чуралчытаабы райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын органа

Хаһыат 1931 сыл
алтынны 15 күнүттэн
тахсар
№ 153 (4576)
1974 сыл
АХСЫННЫ
24
КҮНЭ
ОПТУОРУННУК
Сыаната 2 харчы

ССРС ВЕРХОВНОЙ СОВЕТЫН СЕССИЯТЫГАР

МОСКВА. (ССТА). Ахсынны 20 күнүтөр Бремьга ССРС тохсус ытырыыдаах Верховнай Советын иккис сессията үлэтин салгыта. Итинниэ палаталар тус-туһунан муннахтарыгар 1975 сылга ССРС Норуотун хаһайыстыбатын сайдыытын Государственной былаанын туһунан, 1975 сылга ССРС Государственной бюджетин туһунан уонна 1973 сылга ССРС Государственной бюджетин толоруу туһунан боппуостарга кэспэтиниктэр түмүктэниилэр. Депутаттар биэр санаанан былаан уонна бюджет бырайыактарын быһирарга итинэн бигэргэтэргэ эки киллэрдилэр.

Сарсыарда 10 чааска ССРС Советын уонна Национальностар Советтарын холбохталах муннахтара аһыллыа.

Депутаттар уонна ыалдьыттар сүбүхтэригэр туран табыарыстар Л. И. Брежнев, А. А. Гречин, В. В. Гришин, А. А. Громыко, А. П. Ириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, Н. Т. Мазуров, А. Я. Пельшин, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Ш. Р. Рашидов, Г. В. Романов, М. С. Селеменцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгий, И. В. Капитонов

тохсун, намыраабат ытыс таһымытынан көрүстүлэр.

ССРС Министрдарын Советын Председатели солбуулааччы, ССРС Госпланн предсидателя депутат Н. Н. Байбанов түмүк тылы эттэ.

Депутаттар 1975 сылга ССРС Норуотун хаһайыстыбатын сайдыытын Государственной былаанын туһунан Сокуону ылынылар.

Онтон ССРС Үбүн министри депутат В. Ф. Гарбузов түмүк тылы эттэ.

Сессия 1975 сылга ССРС Государственной бюджетин туһунан Сокуону ылына, 1973 сылга ССРС Государственной бюджетин толоруу туһунан отчуоту бигэргэттэ. 1975 сылга ССРС Государственной бюджета дохуот өттүнөн 208 миллиард 598 мөлүйүөн 531 тыһыынча солкубайынан, ороскуот өттүнөн 208 миллиард 410 мөлүйүөн 750 тыһыынча солкубайынан, дохуот ороскуоттан 187 мөлүйүөн 781 тыһыынча солкубайынан ордугунан бигэргэтилинэ.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретара депутат М. П. Георгидзе дакылаатын истэн баран, сессия ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бигэргэттэ итинэн туһааннаах сокуоннары, уураахтары ылына.

Манан ССРС тохсус ытырыыдаах Верховнай Советын иккис сессията үлэтин бүтүрдэ.

Модун күүстээх самосвал

БЕЛОРУССКАЯ ССР. Жодино диэн кыраый куураанка модун күүстээх самосваллар оҥоһуллаллар. Белоруссиятаабы автомобильнай завод конвейериттан билигин 27 тонна уйунтаах «БелАЗ-540 А» массыналар оҥоһуллан тахсаллар. Ниннэх хаачыстыба государственнай знага икэрйилибитэ. 75 тонна уйуктаах «Бе-

АЗ-549 А» самосвал государственнай боруобалааһынны ситиһинилээхтик ааста уонна серийнайдык оҥорон таһарыга көтүлүлүнэ.

Жодино автомобиль оҥороччулара 120 тонна уйуктаах автопоехы (синиго кар) оҥорон улахан ситиһиниллэр.

Ч. МЕЗИН, Г. УСЛАМОВ
фотолара.

ССТА фотохрониката.

Оройуоннаабы Совет X сессиятын туһунан информационнай иһитиннэри

1974 сыл ахсынны 23 күнүтөр үлэһиттэр депутаттарын IV ытырыылаах оройуоннаабы Совет X сессията буола.

Сессия манньк боппуостары өрдө:

1. Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын исполкомун 1974 сыллаабы үлэтин туһунан отчуот.

2. Народнай контуруол оройуоннаабы комитетын 1974 сыллаабы үлэтин туһунан.

3. Барыт депутаттар оннуларыгар үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советыгар эби быыбардар түмүктэрин уонна сана таһыллыбыт депутаттар боломуочууларын туһунан.

4. Тэрээһин боппуостар.

Сессия бэбискэтин маһыагы боппуостарга—үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советын 1974 сыллаабы үлэтин туһунан отчуоттуу дакылааты райсовет исполкомун председателе депутат Р. Р. Бурнашев оҥордо.

Дакылаат сүннүүн көбөтүгэ тыл өттүлөр: А. А. Сидцев—Хатылы нэһилиэтин Советын исполкомун председателе, Е. П. Корнин—депутат, райсовет исполкомун тыа хаһайыстыбатыгар управлениетын начальнига, А. М. Кривошапкин—депутат, Субуруускай аатынан совхоз парткомун секретара, М. М. Мартынов—Хадаар нэһилиэтин Советын исполкомун председателе, Н. И. Монастырев—Госбанк отделениетын управляющий, А. Д. Алексеев—райПО бырабыланын председатели солбуулааччы, У. Е. Макарова—депутат, Субуруускай аатынан совхоз ыанынныкыта, Р. И. Константинов—депутат, Социалистическай Үлэ Геройа, А. И. Пермяков—этиир-санитарнай холбоһук хылаабынай враба, П. Ф. Кривошапкин—депутат, Субу-

руускай аатынан совхоз бөрөөн көрөөчүтэ, И. Д. Неустров—депутат, ССКП райкомун аппаратын эппистээх үлэһитэ, А. Н. Аммосов—депутат, Карл Маркс аатынан совхоз ыанынныкыта, М. Е. Пермяков—депутат, ССКП райкомун иккис секретара.

Дуулаһаһилибит боппуоска туһааннаах быһаары ылынына.

Народнай контуруол оройуоннаабы комитетын 1974 сыллаабы үлэтин туһунан комитет председателе С. А. Захаров дакылааттаа. Ону дуулаһаһыгы кытыннылар: И. Д. Егоров—киносет директора, В. И. Романов—депутат, Чурапчы сельсоветын исполкомун председателе, А. Г. Турантаев—«Сага олох» хаһыат редакторун солбуулааччы, И. Н. Сивцев—оройуон архитектора.

Сессия отчуот сүннүүн быһаарыны ылына.

Барыт депутаттар оннуларыгар оройуоннаабы Советка эби быыбардар түмүктэрин уонна таһыллыбыт депутаттар боломуочууларын бэрэбэркэлээһин туһунан дакылааты мандатнай комиссия председателе депутат М. Е. Пермяков оҥордо. Оройуоннаабы Совет бу боппуоска I №-дээх Толоонгобуу быыбардыр уокурукка таһыллыбыт депутат С. П. Макаров уонна 22 №-дээх Бэрээдэҕи быыбардыр уокуруктан депутат Э. И.

Монастырев боломуочууларын сөптөөбүн биллэрэ.

Мандатнай комиссия председателе депутат М. Е. Пермяков эки киллэриниһэн, сессия 25 №-дээх Улахан Күөлүгэри быыбардыр уокуруктан депутат Т. Е. Макарова оройуон тас өттүгэр үөрэххэ барбытынан кини депутатскай боломуочуулатын ууратар туһунан сайабыланыытын ылына уонна бу уокурукка эби быыбары ытырыгар райсовет исполкомун соруудахтаа.

Сессияга тэрээһин боппуостар көрүлүнүлэр.

Уһун бириэмэде амка барбытынан сибээстээн депутат А. Д. Захаров райсовет исполкомун секретарын эбэһиниһиттэн (исполком чилиэниттэн таһаарыллан турар) босхолоһон.

Райсовет исполкомун чилиэннэн уонна исполком секретарынан депутат Э. И. Монастырев быыбарданна.

Атын үлэҕэ барыттарынан сибээстээн С. А. Собакин уонна Т. В. Ноев народнай контуруол оройуоннаабы комитетын чилиэннэрин эбэһиниһиттэн босхолоһуннар.

Народнай контуруол оройуоннаабы комитетын чилиэннэринэн М. С. Шеломов уонна Т. Т. Тескин аһыннылар. М. С. Шеломов комитет председатели солбуулааччынан аһына.

Манан оройуоннаабы Совет сессията бэйэтин үлэтин бүтүрдэ.

Кылгастык

Бүтүн Союзтаабы рекорд

Чечено-Ингушетия территориятыгар Териктан хоту диэки «Бурунная-1» диэн ноһи нөрдүүр скважинаны хаһыга Бүтүн Союзтаабы рекорд олохтонно. Скважина диигэ 7035 метрэгэ тийдэ. «Бурунная-1» скважина Терик-Каспийскай регионна бүтүннүүтүгэр улахан диигэ ноһи уонна гаһы нэскиппээхтик нөрдөөһүнү былааннаһыныга улахан суоптаны ылыа.

Хас сэттис тонна—былааны таһыан

ССРС Верховнай Советын депутата, Социалистическай Үлэ Геройа Григорий Моцан салайар биригээдэтин горняктара (Носмонастар заттарынан шахтоуправление, Верешиловградская уобалас) сылаабы эбэһатэлиститилэрин толордулар. 700 тыһыынча тонна антрацит хостонон, хас сэттис тонна—былааны таһыан бариллинэ.

ССТА.

НИКОЛАЕВСКАЯ УОБА. ЛАС. Жоатнескай оройуон «Авиатор» совхозка кыһык, ыы ыһымы 1000 гектаро ыһыттылар.

СНИМКА: семеносов агроном С. Васильченко, лаборант Е. Кобыланская селекционер аналитыылар.

Н. ДУДЧЕНКО фотота.

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЙ КАДРДАРЫ СҮҮМЭРДЭЭНИИ
УОННА ИИТИИНИ ТУПСАРЫАХХА

ССКП райкомун иккис секретара таб. М. Е. Пермяков дакылаатыттан

Бийнги партиябыт, кини ленинскый Кини Комитета идейнэй-теоретическый үлэрэ үдэйнэтээн коммунис- тическый нитингэ ахсаабат болдонтону уураллар. Ой бир чаралхай туоһутуан «Белоруссия партийнай тэ- рилэтитигэр идеологическай нэдрдэрэ сүүмэрдээ- йингэ уонна нитингэ үлэ туһунан» ОСКП КК Уура- ла бволар.

Бу улахан суелталаах партийнай документа Бело-
руссия партийнай төрилгөтө ыштар үлэлэрэ дүрүн-
ник ырытылына, үлэһиттэри коммунистическай ин-
тин бастык опыта түмүлүнэ, итэҕэстэр уолна көтү-
түүлэр, сорох быһаарылыа илик боһоруостар ыйма-
нылар. Онон сибэстээн быһып сөтинньи ыйга ССКСР
обкомун III пленума республикада идеологическай кадр-
дары сүүмэрдэһинни уолна китинни тувсары
туһунан боһоруобу дүүллэспитэ уолна партийнай
төрилтэлэр иннилэригэр быһаччы сорууктары туруорбу-
та.

Көпшики биримде ОСКП райкомун пленумнарыгар уонна бюротугар, партийнай актив мунунахтарыгар идеологическай үлэ боппуроустарга былайынаахтык ыуулаһыллар, партийнай тэрмилэлэргэ биримэтигэ сөптөөх хайысха бериллэр буоллугар. Идеологическай үлэ теоретическай уонна практическай боппуроустарыгар үтүс семинарлар, конференциялар уонна слеттар ытыллаллар. Олорго тирээрэн олохтоох партийнай тэрмилэлэр интэр-өйдөтөр үлэ формаларын салгыы байытталар, көлүүтүн үлэтэллэр.

Оройуон нэһиликэниэтин хаачыстыбаннай-састаабыгар кэнники сылларга улахан уларыттылар табыс-талар. Ол буолланына идеянай-интер үлэни туһа-рытыта табыгастаах усулбуубалары үөскөтөр. 1970 сыллары переплел быһытынан, нэһиликэниэ 18 бырыһыана үрдүк уонна орто үөрэхтээдэ. Кэнники түөрт сылга 1400 орто үөрэни бүтэрдэ. Оройуон-наары партиянай тэрилтэ састааба эмне уларытты: билигин коммунистар 50, бырыһынынара рабичайдар, 48 бырыһыаннара үрдүк уонна орто үөрэхтөөхтөр. Маассабай информация средстволора салгыы сайынны-лар. Нэһиликэниэ телевидениенан бизириклэри көрөр кыахтанына. Радиоточка ахсааны икки тыһыынчага чугаһаата. Быыл тыһыынча киһи баһытар 1900 экээннэлэр хаймак уонна суруналы гарданар. Хас биридин киһи кинигээ сылга ортотунан 47 төгүл сылдьар.

Идеологической үлэ кедьүүнүн үрдэтин туох ханык иинниэ биһиги наҕардарбытыттан, киһилэр дьоруударыттан, маастарыстыбаларыттан, киһилэри кытта (артийнай) тэрииталэр хайдах үлэһиилэриттэн быһаччы тутулуктаах.

Оройуонга партийнай, комсомольскай, эконо­мическай үөрэхтээһин араас формалаах системата олохтоһон. Быылл партийнай үөрэх бөтүгөр 1434 киһи, ол иһигэр 599 коммунист үөрөнөр, экономикай үөрэхтээһин уонна пропаганда массабай формаларыгар 1986 киһи дьарыктанар. Партийнай үөрэххэ 178 пропагандист үлэһитир. Кинилэр 60 бырыһыаннара коммунистар, 65,2 бырыһыаннара урдук, ситэтэ суох урдук үөрөхтээхтэр. Ол эрээри оройуон пропаган­дистарын үөрөхтөрүн таһыма республика орто көрдөрүүтүттэн лаппа нымдаах. Оттон пропагандистар стажта­рын өттүгүнэн биирхэ көрдөрүү куһағана суох. Пар­тийнай тэрилтэлэр комсомольскай полит-үөрэххэ бол­омтолорун биллэрдик күүһүртүлэр. Бу сеть про­пагандистарын 51,4 бырыһыаннара—коммунистар. Ха­һыс да сылыа партийнай-хаһыастыбыннай уонна советскай актив оскуолалара үлэһитиллэр. Быыл бу икки оскуолага 84 салайар үлэһит дьарыктанар. Пропагандистары кытта үлэ формалара уонна ным­далара байытыллан, түстэрийдэн иһэллэр.

Агитационнай-массабай үлэ сүүн күүбүнэн лектордар, политинформатордар, агитатордар буолаллар. Билигин оройуонга «Знание» общество 272 чилиэннэрэ-лектордар, 156 агитатордар, 215 политинформатордар үлэлиилэр. Киинлэр 45,4 бырыһыаннара коммунистар, 90,8 бырыһыаннара үрдүк уонна орто үөрэхтээхтэр. Үгүс партийнай төрүтүлэр лектордору, агитатордары, политинформатордары кытта үлэни биллэрдик түһэрдилэр. Ааспыт сылга «Политинформатордар уонна агитатордар үлэлэрин көдүүбүн үрдэтим» диян темада оройуонга научнай-практической конференция ытыллыбыта.

Үгүс партийнай тэригтөлөр (Маралайыстаары. Мындадайыстаары, интернат-окууластаары, о. д. а.) партийнай, комсомольскай полит-үөрүм, үлэһиттери экономикайскэй үөрэхтөөһини, лекционнай пропаганда-ныи уонна массабай-политическай үлэ атын да формаларын тарыйынга улахан болломтолорун уурар, бу бөлүдүрүһүнүн утумаахтык дьарыктанар буоллулар.

Од эрээрийн орүйуоннаагү партийнай тарилга идеологическай кадрдари сүүмэрдээһингнэ, шигингэ үлэтингэр хэвхэ итэвхтэр бэлдэрийн бодигингэ наадалах.

Сорех партиялай төрилтөлөр бюролара, секретарда-
ра политической үөрөңи төрийингө билигин даданы
улахан нтәдәстәри, тулулуллубат бытаарылары та-
баараллар. Сыланналары цеховой партийный төрилтәләр
(партибюро урукку секретара Баишев Б. П.) пропаган-
дистары сәтиннәң ий 20 күнүгәр кәлән, биргәтәтти-
ләр, ону даданы партия райкомун представителә
рахсан көмөлөһөн. Манна агитатордар, политинформа-
тордар, лектордар эмнә санга аяланнлар. Эмнә итин-
ник хартыманай Бахса изилингәр керәбүт: партий-
най, комсомольская уонна экономической үөрәх сәт-
тәригәр бастакы занятиеләр сәтиннәң ий бүтүгә
ыгытылынылар. Уйбахсыкка коммунист Никонов Д. С.
уонна ветврач Виграфов А. Д. пропагандистах, Бол-
тоғово сельсовет исполкомун председателә Кроннико-
ва М. Д. уонна отделение управляющаия коммунист
Листиков А. П., Селевьев изилингәр үрдүк үөрәхтәх
специалист Вахчанен С. А. уонна ветфельдшер Сид-
цевз У. В. пропагандистах хурубуонтарга сәтиннәң
20 күнүгәр днәри тәрәһһин әрә занятиеләр буолбут-
тара. Хойгутаанн, тәрәһһинә суох булуу чакчылары
«Сельхозтехника» отделениягыгар, райПО-ға, а.д.а.
эмнә буллар.

Сорех куруһуектарга занятмалар идеянай-теоретическай таһымнара намыһах, үөрөтүлэр матырыйааллар олову, күншөөдү практической үлэни ситта сибаастангыта алыат итээс, итээччилэртэн марксизм-ленинизм классиктарыын айымныһдарын үөрөтүн кыйбан прджэнат. Уһунттор экономическай үөрөхтэрин быһаччы тэрийиэхтөөх, көстүрүүлүкүттөөх тыа хаһаайстыбатын управлениета, сорхоттар директордара бу дыллала бэйэлэриг өбөөһинэстарин праавынан телорботтор.

Инникитин партийнай, экономический үерэри тэри-
йиңга баар итэҕастэри түргэниин түүрэтэхха, про-
пагандистский кадрларга көмөнү уонна кини-
лэргээн ырдэбили кууһурдүүххэ уонна оҕон политич-
еский, экономический үөрэх кэдүүһүн урдэтин
иһиэххэ ыһала. Лекционный пропаганданы, политиче-
ский информацияны тупсарар дьаһаллары эмгэ ыһаа-
ха. Лекторский кадрлар састааптарын тупсарыахха,
«Знание» общество чилиэннэриин лектордар эрэ курдук
буолбакка, политинформатордар быһыылартынан эмгэ
кыһынник туһаныахха.

Бишлэхэ идеологическай үлээн, үгэс курдук, партийнай тэрилтэлэр секретардарын салбуулааччылар дариыктаналлар. Белоруссия партийнай тэрилтэтин үлэтин туһунан ССКП КК Уураадын кордубулларигер сөп түбөһиниарэн партийнай секретардары салбуулааччылар оруолларын, эппинэтиэстөрүн үрлэтигэ биһиги былааннаахтык үлэлиирбит өбөһиллэр. Оттон бу өттүнөн ааспыт бириэмээгэ итэһэстэрдөөх эһибит.

Кистаа буулбатах, партийнай теритталэр, хинилэр бюрократы уонна сээретардара хинаайыччабынай үлэлэргэ үтүүттүрдүхтөрө аатыран партийнай-политическай үлэни сититэ буох чыарыктаналлар, ардыгар бу үлэни тюрдө сыаналаабыт да курдук быһымтыылаллар. Парткомнарга, партбюроларга, партийнай уопсай мунуулахтрга идеологическай үлэ бопштуруостара өссө да сөдөхтөн дүүүллөннүлаллар. Бу итэрэстөр туоратылаллах тустаахтар.

ОСКП КК бүтүн пленумта дүүллөнбилээ Уураада
портот үөрөдүмүнүн, культура, киниз, слёзес надр-
ларын кытта үлэни төстү тунсарары мадубар.

Норуот үөрэҕиритин үлэһиттэрэ—бииһи сүүрүн идеологическай кадрларбыт. Пропагандистар, лекторлар, политинформатордар, агитаторлар баһыһар үгүстэрэ учууталлар. Биллэһи өрөйуонна 490 учуутал нитээччи, пионер-баһаатай үлэһит, онтон 56 бэрэһиһаниһа урдук уонна ситэтэ суох урдук үөрэхтээх. Ол араары, ОСКП обкомун III пленумугар бэлэтэминн. тин курдук, бииһэхэ нуучча тылын, историе уонна

обществоведение предметтерин учууталларыны заман-
тыбанный састаалтара мөлгөх, кадрлар үсүстүк та-
рыйа туруулара тахсар.

История уонна обществоведение 26 учууталтан
рытан баара эрэ 13-һэ анал үрдүк, 7-тэ сатаа
суох үрдүк үөрэхтээх, оттон алтата нти предметтар
га туох да сыһыана уонна септоох бөлөмө суох
Нуучча тыла уонна литературата—бары предметтар
төрүттэрэ. Бу улуу тылы, бэйэ литератураны билибэ
кэ эрэ атын предметы баһылыыр, ситиһилээхтэн
үөрөнөр уустук. Бу предметтарга үөрэтэр кадрдар ах
саан еттүнэ баар курдуктар. Ол тыһан баран кини
лэр хаачыстыбалара көрдөбулгэ ырааһынан эппиэ
тэбэт; 83 учууталтан үрдүк үөрэхтээдэ 40 эрэ, си
тата суох үрдүк үөрэхтээдэ 16.

Педагогической кадрдар хамсаагийнвара билигн д
улахан. Холобур, үс сылга оройуонга 144, оляйн
гар 77 үрдүк үөрөхтээх кадрдар кэллилер, оттой ит
бирнэмэга 114, онгон 60 үрдүк үөрөхтээх учуута
батна. Көстөрүн күрдүк, учууталлары олохсүтөн үл
лөтөнгө дьаныардаах үлэ барбат. Оскуолалар салайар
кадрдаригар да хамсаагын сыл аайы таһаарылаа ту
рар.

Норуот үөрэҕирититин кадрдарын кытта үлөө баа
мичи итэҕэстэри туоратыыга ССКП райкома, партийнай
гэриһиһэлэр, райсовет исполкомун туһаанынаах отдел
туһуунаахтыык үлэниһхтээхтэр.

Оройуонна культура учреждениеларыгар билигин барыта 92 киһи үлэтиир. Кинилэртэн баара пр 48-на анал үрдүк уонна орто үөрэхтээх. Эссе ит кыра. Кадр хамсаанына манна эиэ улахан: анары 1974 сылга араас биричиинэлэринэн 17 киһи аты сиргэ барда, ово библиотекатыгар үһүс сөбүдүсэсэ үлэтиир. Үгүс учреждениеларга үлэҕэ эппиэтинээ дьисциплинэҕэ намыһах. Итилэр түмүктэригэр кул тура дыаларэ, кулуустар уонна библиотекала үлэһиттэри өй-санаа өттүнэн уонна эстетическэй ит тингэ, нэбиллэннэ културнай таһымын көтөрүү үлэлэрэ эссе да ситэтэ суох. Бахсы нэбиллэгэр, хол бүр, културнай-сырдатар учреждениелар ааны үлэлэбэттэр. Чыаппаратаары Культура дыетин ма териальнай базата кыһалына, куруһуоктар үлэлэбэт тэр, културнай сынналыг тэриилибэт. Библиотеч най үлэрэ республикага хаалымылаахпыт. Тэҕэ Кадрдар бааллар, бөлөмнөрө да куһааны суох, бар көрүнэт аналлаах үөрэхтээхтэр. Ол үрдүнэн нэбиллэн нэ 16 бырыһыана эрэ библиотекаларга сылдыр бэйр баазаатчы сылга 21 кинигэни аарыахтаары оннутар 13-һу эрэ аарар. Кинигэни пропагандалаа ын мөлхөт. Биричиинэтэ биэр: туһааннаах үлэһи гертэн көрдөбүл ситэтэ суох, кинилэр эппиэтинэстэ намыһах.

Культура үчрежениелеригар кадрлары бөлөнгө
иниги, баар ылаштыргат көмөнү, контурунду кы
бүрдүүгө партиянай тэригтөлөр, олохтоох Совети
бөлөмөнү күүнэтэ уурухтаахтар.

Киниз—үзгөштөргө коммунисттик саясатты өнүктүрүү, тандоо, таратуу. Ол эрэри бийик саала үзгөштөргө суга тууламалык. Баара өрө 2 киномеханик общественный соруудаах. Үгүс суга установкаларга дийсинилинэ, аннотацияс тауула. Онуу да бустан эройуон кинофикацияларга бийик булааннарын толорбоого, төгөн ийелер. Киниз систематын калдарынан бөдөрөгөтүүгө, кинизлер өрө дорулар киниз үлэи күүнүрүгүгө утумнаах үлэи тылдамалык.

Сибээс **средстволара**—бу билигин идеологическай араснаабыт. Радио, телефон, периодическай бачамнар — нэһилинниэ күүнэтэ наадыбыллар. Связистаах бэрлээр билааннарын сөптөөхтүк толорон иһэллэр. 1975 сылга периодическай бачамнаах сүрүтүү билаах 2 тыһ. солкуобайынан алларылынна. Ол эрэри сибээс средстволара билигин дараны ситэтэ суох, араагар мөлтөөхтүк үлэтииллэр. Биричиинэтэ—эмиэ калдарга. Ааналлаах үөрэхтүүх связистар тинийдоттөр. Үрдүнэз алохтоох ыччаттартаа сибээс үөрөһүн харааһынараагыгар ыччан үөрэттэрин билааннаахтын төрүөлүбөт. Маны иккинниктин сибээс уездын салалтаттарга ийиһэй тэбэһэтэ учуоттууллара наада.

Билигний биримжээс үлэхиттэри идэйнэй-политиче
май нитин икин сүрүн хайысханан ыстыллар: үл
лиир коллективтарынан Уонша олоор сирдарина
Дьону үлэхир сирдарина

ТАБ. М. Е. ПЕРМЯКОВ ДАКЫЛААТЫН БҮТҮҮТЭ

бүлүүнээх форма. Бийиги бу дымаара үлэниг коллективтар, яһылланына киинигэр отчуоттааһыннары тэрийэбит. Ол буолларына коллективтар моральнай-политическай таһымнарын, түмсүүлэрин көрүүнөн буолар. Үлэнигтэр өлөрөр сирдэринэн, агитэоналарынан иитэр үлэде оройуон партийнай тэрилтэлэре ба-
лачча оһыты муһунуунулар. Аппаттаран ордук тэрээ-
һиникхтик Маралаайытаагы, Болутурдаагы, интер-
нат-окуулаады киин агитштабтар үлэлиилэр. Ол
иһэри олуктоох партийнай тэрилтэлэр, нэһиликтэр
Советтаран Ясполкомнара уонна аһамыт тэрийэч-
чилэр бу үлэре суолта биэрбэт сирдэригэр агитэоналар
уота-куоһа суох, куолутулар ара үлэлиилэр. Ити ас-
паат сыһы Хатылаытаагы, Кытаавахтаагы, Хайахсыг-
таагы, Чакырдаагы, Сыланнаагы киин агитштабтар-
га, оройуон киинигэр туууу учаастагынаады, эт-үүт
комбинатынаагы агитэоналарга сыһамынаара. Быйылгы
сезонна оройуонна 20 киин агитштаб, 124 агитэона
прикыан үлэлигэр саҥалаатылар. Хойутааһын, бытаа-
гыны Сылгыга, Чыкыппара, Кытааннаха, Хонтодого
таһаарылыһа. Туһаннаах партийнай тэрилтэлэр
һар итэҕестэри сотору кэминэн туорагаллара баар.

Үлэйн тэргэ патриотическай уелна интернациональ-
най нитини күүбүрдүүгэ билиги партийнай тэригтэ-
рбит айыада суогу овороллор. Ол эрэри бу дь-
һүннэх дьмалара тух кыалларын барытын оворду-
бут диярга көрөгэй. Партийнай, комсомольскай мун-
нахтарга интернациональнай нитин бошпурустара
сэдхтик көрүллэллэр. Норуоттар дорбодоһууларын
таар чакчаларга өлөрүрэн кинэтик пропагандалаа-
һын, дорбодоһуу олобу хамсатар күүһүн диринник ай-
дүү өссө-дэ көрдөбүгэ эппиэттэбэт түруктаах.
Бир үкөү ол да охсуугугар оройуонга сөрөх түтө-
ри быһылар тахсыталыһылар. Онон бу бошпуруска
нитэ үдэин салгыы тунсарар, кини көдүүһүн үрдэ-
тэ эбэһиннэстээхпит. Оройуонга үлэниг кэлэ
специлисттарга, наймылаһар үлэнигтэргэ өрдүк болго-
толохтук сыһыаннаһахха, канилэри сөптөх өлөрө
уонна үлэниг үсүлгөбуйааларын хаатчыһахха.

1975 снлга советскай норуот фашистскай Германяны жмайбыта 30 снла туслуута үөрүүлэхтик бэлэстэнкэра. Итинэн снбээстээн үлэһнтэри, ордун эдэр ыччаты, ара кэлүэнэ бөйөбүэй уонна үлэвэ үтүө үтэстэрхэр үбүйдүтү, кинилэри советскай патриотизм- пролетарскай интернационализм тыһынгар интинэн өссө хүүһүрдэр сорук турар. Бу көрө-бэлэһитэни көрсө партийнай, комсомольскай, профсоюзнай төхүтэлэр дыку интэр, түмөр оруоллары снлытын үтэстэр эбээһинэстэххит.

СССР-ийн Бомбигата ууһна СССР Министрэдэрин
Совета бйыд ым айын 20 күнүгэр добровольной
народнай дружиналар общественной бэрэдэгт хэ-
штедэлһингэ үлдэрин салгы тунсарар туһуунан
андаах уураагы таһарытгыра. Оройгон партинай

АКТИВЫН МУНЬАЗАР БУ БОЛПУУРЫН ДЭГДЛЭХЭН, ЖИЭН
УУРАГЫН ҮЛЭМЖИЙНЭ. Соторутаархыг республика
дружиннигуарын мэгчнайгы сета бугдан заста.

Оттон Биннэхэ билитин бааламнина хайдарай? Кэжэ тэрэһин үлэлэр ытыллыбыттарын үрдүмэй бэрт элбэх быгаарымылар, сөрөх сирдэргэ бу дылаада дымч-чыхчы млыбат да быһымылар бааллар. Оройуон 13 нөһилихтэртитэр дружиналар сүмүүнүн тэриэлэн бүтүлөр, барыта 318 киһи чилиэнинэн кирирдэ. Ол арасыи дружинниктар састааптарын тусарыыга сөрөх партийнай тэрияталэр бюрозара уонна олохтоох Советтар исполкомаара көтүмэхтик сыһыаннастылар. Ол курдук, 318 дружинниктан коммуниһа баара эрэ 28 бырыһынан, эбэтэр республика орто көрдөрүүтүттэн 32 бырыһыанынан намыһах. Одьулуун нөһилихтэр биир да коммунист дружинара кирибэтэх, Мугудайга баара эрэ икки, Болугурга уонна Соловьевка үстүү. Хадаарга уонна Болтоҕо түүрү-баас эрэ коммунистар бу общественнай тэриятэҕэ кыттарга быһаларымыттар. ДНД-ларга састаап үлэһиттэр ахсаанынара эмне арыһах. Дружиналары-үлэһиттэр мнастэһин, транспарыһан, телефонунан, инвентарынан хааччыйыы ситэтэ суох. Бу үлэ оройуон киһинигэр эмне олус бытанымк, сөптөөх тэрэһинэ суох ытылалар.

Тэрээний үлэвэ итингж улахан нивэрстари, ал-
бастары даань тайнаарбит түмүтөр оройуонга об-
щественнай бэрээдэгн кабин, мар буруйдары огоруу
салгыны тахас турар. Онон адас кылгас жам ийинэн
үөһээ ыйналыбыттары булууччу туоратар абзааһинас-
таахпит. Бастыҥ общественнай бэрээдэг ичин охсу-
буу—бары партийнай төрилгэлэр, өлөхтөөх Советтар,
административнай органныр, общественность бүтүү-
нүн хаан-горуу дьаалалара.

Оройуон тыатын хайзайыстыбатын үлэһиттэрэ индустрия тутаах сылыгар үрдүгүлүктөбүт социалистическай эбэл-эстэһистибэлэри ылымнан, республика оройуоннарын куоталаһымалларыгар киллэрип үлэһиттэр. Эта, үүтү, хортонһуууу государство атылаһын сылаһы быһааннара (эбэл сурдаһтары киллэрип туран) төлөрүтүһүлэр. Илэс сүбү, сылы индустрия государственнай быһааннарын төлөрүт кыахтар үс-кээһилэр. Үгүс бастык көрдөрүүлэр коллективтар, бирдирдилэр үлэһиттэр баар буолулар. Уон бир ай түмүгүнэ 7 ферма коллектива фуражнай ылаах ахсыт-тан 1900—2500 кг, оттон 33 маньныксыт 2000—3400 кг үүтү ыры ситистилэр. Республика быһааннаһа маньныксыт, СССР обкомун чылыһа А. Т. Кузьмина оройуонна бастаһынан 4000-лаа кирбидин ылар кыахтанна. Бастык бастууктар К. Н. Рязанский, Н. Ф. Буличкин 401 субан сүбүүнү тыһынаах иттиһилэр уонна хас бирдирдилэр сайыһы түүрт ыта 119,5 кг эбидларин ситистилэр. Опытаах

сымалыгы С. М. Седалищев кулун деловой тахсы-
тын 96 бырымалыга тиригэти.

Ол эрээрн бишнэх үгүс улахан итэбастэр баалдарын ахтыбат буолар сатамтал. Общественнай сүөһү туһата сүөх өлүүтө тахса турар. Ол курдук, ааспыт 11 айга өрөйүүн совхозтарыгар 1221 ынах уопна сматы сүөһү көһүнүнэн өлдо, ити ааспыт сыл туһааннаах көһинээр 243 төбөнөн элбэх. Сүөһү өлүүтө ордуу элбэхтик Субуруускай аатынан совхозка табыста. Төрүүх деловой тахематта өрөйүүд үрдүнөн кыһрейгэ 67,9 бырыһыан, кулунта 69 бырыһыан эрэ буолла. Биир фуражкый ылахтан үтүү ыһын 1414 кг эртиниста. Государствога туттарыллыбыт хас бирдин сүөһү орто тымыннаах ыһааһына 293 кг буолан, ааспыт сыллаартыттар 13 кг-нан аччата. Туттарыллыбыт сүөһү 76,8 бырыһыана эрэ үрдүк уйуулаарынан барда, ол иһигэр Субуруускай аатынан совхозка—66,3 бырыһыан. Быһыл ордорут аһын туруктаах үүнүүтүн кыһаан ыбатыбыт, онон иччилетка былаана төбүһэ диирбитигэр тийибит. Сүөһү иччилтин араахан үлэлэрин механизациялааһына быһаһынан көрүлүүт биир да объект быһыл үлэһэ киирбэтэ.

Бу хүнээрх совхозыг 1975 оыл — пилителны түмүктүүр оыл — государственной былаанара тюрдлиннээр. Оа былаанар үлэ бары көрүнээртер үрдүктөр. Калэр сыхл эппээртөөх сөрүктары ситини дээхтик толоруу общественный сүөлү быылыгы кыстыгы тэрэбиннээрхтик түмүктөөнтөн бачачы туурдуктаах. Отгон кыстык туруга олус ырадан. Оу абылык тийбөөт, оуооха эби хаачыстыбата көлөөх. Оа үрдүнэн үгүс сирдэрэ бачачанга дээр сүөлүгэ эби абылыгы баданан ситин үчүгөйдик тэрилдэлик. Сүөлү холдо-дүдөй, өлө турар. Балаананча алас диксинээрлидөөх.

Партийнай тэригтэлэр, өлөхтөөх Советтар, совхозтар таахталара нымтын ырахаттарын туоратынга суунах эрчимнээх дьаһаллары ыһалара эрийналэр. Быйыл кыстык устатыгар хас биридэн фуражнай ынахтан 900 кг үүтү ыырга, биэр бороон ыһааһына орто абалытын 85 кг-ка тиздэргэ социалистическай эбонор-улическыбытын халбага суох тоолуруох, общественной суоһуну албах сүтүгэ суох сым таһаарыах тустаахпыт. Дээ ити иһин аммалар уонна жатайдар ыгырымыларын сир аайы кизгитинк өлөөһүнү тэрийинэхтээхпит. Быйыл-ка кыстык бүтүн пятайсканы быһаарыа. Уонун киһини тэрийиннэхтик түмүктэһин—оройгон общес-твенноһун бүтүүнүн дьылата.

Оройсон промышленнай, предприятинелара, производственной тэрилтэлэрэ хаалбыт күнэри муугуурдук туһанан сымлаары бэллэһиннэри үлэ бары көрүгүнэрингэр толорор уонна алара толорор сөрүктэххэ.

ПЛЕНУМ КЫТТЫЛААХТАРЫН ЭТИИЛЭРИТТЭН

Таб. М. Е. Пермяков дахуул-
тын дуудлагынга бастагчлан
гыл зинүү ССКН райкомун чл-
лизна, райсовет исполкомун нр-
руст үүрэгдиринтигэр оддын
сэмнэдессэй А. Е. Филиппов
орйуог сорох оркуоланарыгар
анаалах үөрөхтэх учууталлар
ийнбөттөрө үерэтэр-нитэү үлэгэ
үлхэн марахаттары үескүтэрш
чорботон бэлитэгээт. Итинтан
салгыи киин үлөнбөттэри олорор
сирдеринаи иитин моральнай
оттунан нодьүүһугар сорох сир-
дэргэ болзомто уурүүлбатын,
ардыгар хайлайыетибаннай үлэ-
дэргэ тардыстын тахсарын сэм-
дэгээ.

— Совет-рабачаыдарын эконо-
мическай үөрэхтэһинигэ би-
һиги улахан суолтаны биэрбит.
Быйыл специалистар сыйлар
27 куруһуоктарыгар 388 киһи
табыллан үөрэнэр, — диэтэ ССКП
райкомун чилиэнэ, Суббурускай
аътыһын совет директора В. Х.
Иабэсэин. — Үлэ дьисциплинына
тии кыһааччылары, бурубу оло-
һотчулары утары охсуһуу оро-
һунта оссо да сыппах. Добро-
вольнай народнай дружиналар,
табаарыстыы сууттар, дыахта-
лар комитеттара, о. д. а. общес-
твеннай таргитетер дьону интэр-
ескитэр үлэни ситэтэ суох илэ

риктаналлар. Бу итәрс түргән-
 ык туоратыллыан иаада.

СССР райкомун чилиэгнээр кандидат, интернат-оскуула директоры **А. С. Шадрин** учуурталары олохсугтан үзэлдэртгэ сөлтөөх усулуубуйа тэрилдбэт, онтон тэнтэрин кадрдир нэла-бара туруудара салбанан тахсар, интернат-оскуулада кэнниин смиларга агардас нуучча тымлытар 10, физикада нинэ соччо учууртал уларийда. Иннижитин машинк салбана турара сатамат дийн эгтэ.

— Өдөр сэлтэн комсомольскай докумуоннары уларытм саваланар. Бу дьоһунаах тэрэбин-политическай дээһини көрсө оройуоннары комсомольскай тэрилтэ ахсаан ара этүүн буолбакка, кылабынайа, хаачыстыба этүүн үүнэн, бөлөгөн тиийиэхтээх, — диэт ССКП райкомун бюротун чыдээтэ. ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара А. С. Шишигин. — Оларары ис-союзнай дисциплинино сорох сирдэргэ билигин да малтэх. Бад усунуостарын бириэстэтигэр талыбет комсомолцтар олбөхтөр. Оройуон комсомольскай тэрилтэлэригэр коммунист-секретардар ахсааннара республика орто көрдөрүүттэн намыдаах Онон комсомолга пар-

тийнай эрэгтэй хагарталзах-
наар.

— Субуруускай аатынан совхоз Сылдынаабы отделение-тын механизатордара тех-сус ниялестка төрдүс, гүтөр-сылын соруудахтарын толорууга сройуонга ынтырын ыдыан та-наарымылаахтык үлэниилэр. Манна үрдүк көрдөрүүнү сити-лэр трактористар, шофердар үгүстөр буолан баран, кишилер холобурдаах үлэлэрэ бачаакиа кэмигэр сөптөөхтүк сырдатыллан өспөт, — диэтэ ССКН райкомун чилиэнигэр кандидат, Субуруу-сай аатынан совхоз тракториһа Г. Н. Макаров. — Саннаае чаас көстүбөтүнэн техника уһуннук туһата суох турууга таһаарыла-лар. Бу итарары туоратымга су-һал көмө оҕобуллара наада.

СССР-ийн райкомун чиглэлнээр кандидат, Диринг орто оскулатын директора М. Р. Сысолятин суут-сидэстийнэ органира, на- биланктар Советтарын исполком- вара общественнай бэрээдэри хариу- стааһынга үөлэсэрин күүһүр- даллэринг эгтэ.

Партий райкомун чиглэлтэй кандидат, райсовет исполкомуны культурага отделын сэбиэдиссэ-йе И. И. Кандинский оройуонга аналлах үөрэхтэвх культура үлэбиттэре, орду үрлүн үөрэх

төөх специалистар, тийбэттарим
ыйда. Олон кадры бэлэмнээ-
гийнэ булааннаах уонна утум-
наах ула эрбүүлэр дүтэ.

— Полит-үөрөх сөрөх куру-
буоктарга сыл ортотуттан иһил-
лэн хаалар түбэлтэлэре ааспы-
оттүгөр үгүстүк тахсаллара.
Пропандистарга, ордук эдэр-
дэргэ, кэмо куруутун оҥоһулла-
ра ннаада. Лекционнай пропаган-
дабыт аминэ сититэ суох. Оттон
лектордарга тема уонна аудито-
рия биэрэр бууллахха, кинилэр
тоҕо үлэлээбэт буолуохтара?
Тарийнахха эрэ ннаада, — ди-
тэ Чурапчы 1 №-дээх арыс ха-
лаастаах оскуолата партинийай
тэрилтэтин секретарыан солбу-
уулааччы С. М. Максимов.

Оройуоннаабы партийнай та-
рилта ревизионнай комиссиятын
чигилана, сибээс үгэлийн началь-

Народнай контрро

Народнай контурроа арайра
 аиста. Онко народнай контурроа
 сымтаа ымыкыт үлэтин тэйдэ
 габ. С. А. Захаров өтөрдө.

Семинар кыттымаастарыгар
 аар: тэлиикэстэй сөдөстээт бу
 дэрин, постарым үлэлэрим, кини
 гарым, баһаары утары дыһаа,
 рэбизэркэлэри кытты тустары

Гүмүккэ оһыты атэстайы о

нига М. Р. Габыева именуи
бэйттиг этититэр почта Сила-
наары, Одьулууннаары, Мында
ддайытаары, ө. д. а.: отделение-
ларыгар үлэһин дьыллар кыра-
дастарыгар уонна нанаа эргэр-
бэттэритэр туһааннаах хаһа-
йыстыбалар көмөү өгөрөллөрү-
гар туруоруста. Сибээс сред-
стволарын харыстааттан, үчү-
гэйдик харыйбаттан Одьулуунна
АТС, Мугудайга, Чиманарага
радиоузеллар үлээһэбэҕэ ту-
раллар.

Пленумга итгэн тэгэ ССКП обкомун представитель А. А. Сосин, ССКП райкомун бастагы секретара И. П. Листиков партийнай тэрилтэлэр идеологическай үлэсэ уочараттаах соруктарыгар туһалаан үлэ эгшээр.

Дүүллэлдлийн боншуруоска
илемум тууланнах уурданы
илемум

Народнай контролердарга семинар

Народный контурнол оройдоннаази активин семинара брелим аиста. Онко народный контурнол оройдоннаази комитета 1974 сылга ымыктыг үлэтин тудунак охоруту комитет председатели габ. С. А. Захаров өтөрдө.

Семинар кыттымалдаштарылар мамнык лекциялар аарылынылар: тагичкеттег сараттаа булуу, пародий хонтуруол группаларык, постарым узеларым, кимилер быраактарык уонна эбрийиасгарин, бааары утары дыааллары олохто киллерин уонка ба-рбизеркелери кыттык тустарыман,

Гүмүккэ олуту атбастааны буолла.

